

ناسیونالیسم و قومیت

در ایران

(مطالعه‌ای تجربی)

میداد آیت‌الله میرزایی

(عضو هیئت علمی پژوهشگاه علمی و مطالعات فرهنگی)

سرشناسه: میرزایی، سید آیت‌الله، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور: ناسیونالیسم و قومیت در ایران (مطالعه‌ای تجربی) / سید آیت‌الله میرزایی.
مشخصات نشر: تهران: نشر آگاه، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۱۸۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۶-۴۳۹-۲

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

موضوع: ملی‌گرایی - ایران

موضوع: Nationalism - Iran

موضوع: ملی‌گرایی - ایران - نمونه‌پژوهی

موضوع: Nationalism - Iran - Case Studies

موضوع: قومیت - ایران

موضوع: Ethnicity - Iran

موضوع: قومیت - ایران - نمونه‌پژوهی

موضوع: Ethnicity - Iran - Case Studies

رده‌بندی کنگره: DSR۶۵

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۰۴۴

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۶۱۰۲۳۷۹

سید آیت‌الله میرزایی

ناسیونالیسم و قومیت در ایران

(مطالعه‌ای تجربی)

چاپ یکم: بهار ۱۳۹۹، آماده‌سازی و نظارت بر چاپ: دفتر نشر آگاه

ویرایش صوری: نسرين اسدی‌جعفری

چاپ و صحافی: فرهنگ‌بان

شمارگان: ۵۵۰ نسخه

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

انتشارات آگاه

خیابان انقلاب، بین منیری جاوید و ۱۲ فروردین، شماره‌ی ۱۳۴۰، تهران ۱۳۱۴۶

تلفن: ۶۶۴۶۷۳۲۳، ۶۶۴۶۰۹۳۲

فروش اینترنتی: www.agahbookshop.com

قیمت: ۳۵,۰۰۰ تومان

فهرست

۷	پیش‌گفتار
۱۳	فصل یکم: مسئله ناسیونالیسم در ایران
۱۹	اهمیت ناسیونالیسم در ایران
۲۰	اهمیت تحلیلی ناسیونالیسم
۲۷	فصل دوم: مبانی نظری ناسیونالیسم
۲۷	پارادایم ازلی‌انگاری
۳۲	پارادایم مدرنیسم
۵۴	پارادایم نمادپردازی قومی
۶۳	احساس تبعیض و قوم‌گرایی
۶۹	چارچوب نظری پژوهش
۷۷	فصل سوم: روش پژوهش ناسیونالیسم
۸۰	متغیرهای پژوهش
۸۰	جمعیت آماری و روش نمونه‌گیری
۹۵	فصل چهارم: گونه‌های ناسیونالیسم در ایران
۹۵	ناسیونالیسم باستانی
۱۰۳	ناسیونالیسم مذهبی
۱۱۰	ناسیونالیسم مدنی
۱۱۵	ناسیونالیسم دولتی

- ۱۲۳ قوم‌گرایی در ایران
- ۱۳۰ احساس تبعیض و ناسیونالیسم
- ۱۴۹ بازبینی ناسیونالیسم در ایران
- ۱۵۵ فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری
- ۱۵۶ مسئله‌ی «ملت» در ایران
- ۱۵۸ بازخوانی ناسیونالیسم ایرانی
- ۱۶۱ دیالکتیک ناسیونالیستی میان دولت و ملت در ایران
- ۱۶۳ انقلاب ۱۳۵۷ و ناسیونالیسم در ایران
- ۱۶۵ مسئله‌ی قوم‌گرایی در ایران
- ۱۶۷ احساس تبعیض مسئله‌ای عمومی است
- ۱۶۸ مسئله‌ی یک ملت مدنی
- ۱۷۰ مسئله: هائی ای پژوهش ناسیونالیسم در ایران
- ۱۷۳ منابع

پیش گفتار

ناسیونالیسم - ایران پدیده‌ای اجتماعی کم‌تر در ایران مورد توجه پژوهشگران علوم اجتماعی قرار گرفته است. به‌ویژه پس از انقلاب ۱۳۵۷ این پنداشت قوت گرفت که گرایش‌های ناسیونالیستی با حاکمیت اسلام‌گرایان امکان بروز و ظهور نخواهد یافت. بخش‌هایی از این برداشت مربوط به ماهیت مذهبی (اسلامی) حکومت پس از انقلاب و بخش‌هایی به دلیل ناشناخته‌بودن و دشواری فهم ناسیونالیسم یا برداشت‌های متناقض‌گرایانه از این پدیده در ایران بود. با این رویکردهای ایدئولوژیک و جانب‌دارانه فقط ناسیونالیسم انکار می‌شد، بلکه برخی حتی آن را در ردیف سایر ایدئولوژی‌های سیاسی دیگر همچون لیبرالیسم و سوسیالیسم قرار می‌دادند و به‌عنوان فراورده‌ای غربی نفی می‌کردند. پس از انقلاب ۱۳۵۷ دو برداشت مشخص و نافی ناسیونالیسم در ایران استمرار یافت. یکم، برداشت انترناسیونالیستی مربوط به گروه‌های چپ بود که با نظمت و قوت کم‌تر به دلیل ماهیت تغییرات داخلی ایران و نیز تحولات منطقه‌ای و جهانی تا حدودی استمرار یافت، هرچند اکنون از قوت آن به‌شدت کاسته شده است. دوم، مواضع نوظهور اسلام‌گرایان به‌ویژه امت‌گرایان بود که پایگاه قدرتمندی در ایران یافته بودند و میل به صدور آرمان‌های انقلابی خود و تشکیل امت اسلامی داشتند. این دو گروه، به‌رغم ائتلاف‌های مصلحتی در فرایند انقلاب ۱۳۵۷، تفاوت‌های اساسی با یکدیگر داشتند که بررسی مواضع و اختلافات آن‌ها در این نوشتار نمی‌گنجد و مجال دیگری می‌طلبد. اما اشاره به آن‌ها در این جا کمک می‌کند تا نیم‌رخ از فضای اطراف پدیده‌ی ناسیونالیسم در ایران به دست آید.